

Werken op onbereikbare plekken

Het ontwerp van een gebouw is lang niet altijd even praktisch, zo ondervinden gebouwbeheerders nog altijd dagelijks. Ontoegankelijke hoeken waar geschilderd moet worden, plekken waar de glazenwasser niet bij kan, en waar geen hoogwerker of steiger gebruikt kan worden, etcetera. Door middel van specialistische touwtechnieken (rope access) kunnen onderhoudsklussen op deze plekken toch uitgevoerd worden. Martin Langevoord van Rope Access Nederland geeft uitleg over het werken aan touwen.

Bij rope access wordt de toegang tot een werkplek op hoogte verkregen door deze plek te benaderen met behulp van touwen. Dit kan klimmend en afdalend langs touwen gebeuren, alsook hangend en voortbewegend in staalconstructies en aan H-profielen. De basis van de gebruikte touwtechnieken ligt in de bergsport en de speleologie. Echter, de materialen en methoden zijn inmiddels uitgegroeid tot op het industriële werk toegespitste middelen met bijbehorende EN-normen en certificeringen.

In de industriële sector wordt reeds op grote schaal gebruik gemaakt van rope access medewerkers, bijvoorbeeld voor

schoonmaak- en onderhoudswerkzaamheden in nauwe ruimtes, in tanks of besloten ruimtes, en voor werkzaamheden op hoogte. In de bouwsector en het vastgoedbeheer is het werken met touwtechnieken een opkomende discipline voor plekken die op andere wijze (steiger, hoogwerker) niet bereikbaar zijn. Denk hierbij niet alleen aan glazenwassen of schilderen van gebouwdelen met aparte vormen, maar ook bijvoorbeeld aan het reinigen van staalconstructies, aan onderhoud in liftschachten, het ophangen van reclaimedoeken aan gevels, en schoonmaak- en inspectiewerk van surveillancecamera's, en bruggen. Dit zijn ook de terreinen waarop Rope Access Nederland werkzaam is.

Bloembakken

Langevoord vertelt over een project bij de bibliotheek van Rotterdam. "Op het aangrenzende marktplein zijn onlangs bloembakken geplaatst, om te voorkomen dat de marktkramen te dicht tegen de bibliotheek worden geplaatst. Dit had alleen wel tot gevolg dat er geen hoogwerker meer bij dat gedeelte van het gebouw kon worden geplaatst. Glazenwassen door middel van touwtechnieken was de beste oplossing voor dit probleem. Natuurlijk is schilderen of glazenwasser vanaf een steiger of hoogwerker altijd makkelijker dan hangend, maar dit gaat om de plekken waar geen andere oplossing voor is." Het bedrijf van Langevoord bestaat uit een ploeg van circa negen mensen, die op oproepbasis ingehuurd kunnen worden. Alle medewerkers beschikken over IRATA-certificaten, logboek van industriële klimervaring en aanvullende (VCA-)opleidingen.

Misverstanden

Er heersen een aantal misverstanden over het werken met touwen. Eén van belangrijkste vragen bij rope access-werkzaamheden is: "Kan die klimmer ook wel schilderen (of lassen, of kitten)?" Een gebouwenaar zoekt namelijk niet zozeer naar iemand die goed kan klimmen, hij wil vooral dat die lastig bereikbare plek op zijn gebouw goed geschilderd (of gelast, of gekit) wordt. Langevoord kan deze

misvatting uit de weg ruimen: "De medewerkers die wij op pad sturen, hebben indien nodig een aanvullende opleiding gevolgd. Maar ik heb bijvoorbeeld ook de beschikking over een klimmer die een eigen klusbedrijf heeft, en dus van alle markten thuis is."

Een ander misverstand is volgens Langevoord dat het werken aan touwen structureel onveiliger zou zijn dan het werken met steigers of hoogwerkers. "De Arbeidsinspectie heeft in Nederland een heel afwachtende houding. Pas na veel wikken en wegen, en als het echt niet anders kan, dan wil men wel toestemming geven voor werken via lijnen. Maar statistisch is het werken aan lijnen veel veiliger dan een steiger of hoogwerker. Een rope-access-werker heeft altijd een gedegen opleiding gevolgd, bijvoorbeeld volgens de IRATA-richtlijnen (Industrial Rope Access Trade Association), een van de standaardopleidingen op dit gebied. Daarentegen mag iedereen zomaar een hoogwerker van 25 meter huren en gebruiken, zonder opleiding of training. Daar kunnen de vreemdste ongelukken van komen, maar het is wel geaccepteerd!"

Afwachtend

In landen als België en Engeland is het werken aan touwen meer geaccepteerd dan in Nederland, vertelt Langevoord: "Er komt weliswaar een nieuwe Europese richtlijn aan die het werken aan touwen breder toestaat, maar Nederland is zeer afwachtend en neemt de maximale implementatietermijn." Wat is de reden voor de terughoudende opstelling van de Arbeidsinspectie? Is het werken aan touwen misschien ergonomisch gevaarlijk en daarom niet aan te bevelen? "Natuurlijk is de ergonomie iets om rekening mee te houden, maar de rope access-medewerker moet dan ook beschikken over materiaal van goede kwaliteit, zoals bijvoorbeeld speciale zitjes aan zijn gordel waardoor hij een comfortabele werkhouding heeft."

Langevoord: "Ik denk dat het probleem hierin zit dat de Arbeidsinspectie geen onderscheid maakt tussen bijvoorbeeld de dakdekker of onder-

houdsmonteur die zijn pbm's maar onhandig vindt en liever kwijt dan rijk is en die bovendien zijn werkzaamheden zonder pbm kan uitvoeren, en de professionele rope-access medewerker, voor wie het absoluut niet mogelijk is om de pbm's niet te gebruiken. Wij hebben altijd helm, veiligheidsschoenen, harnas en lijn aan, en kunnen gewoonweg niet zonder! Bovendien hangen we altijd aan twee touwen (een werklijn en een back up-lijn) en zit onze lijn op de ideale wijze vast aan de gordel (namelijk voorop) om eraan te hangen. Bij dakdekkers zit de gordel aan de achterkant, anders hangt de lijn voor hen in de weg." In het geval van de dakdekker is er sprake van valbeveiliging, waar in de rope access sprake is van werkpositionering met behulp van lijnen. Volgens Langevoord zal het gebruik van touwtechnieken door de komende Europese regelgeving toenemen, en dus steeds algemener geaccepteerd worden. "Ook de architecten spelen daar een rol in. Die hebben nu eenmaal de neiging om ingewikkelde gebouwen te ontwerpen!"